

DECEMBER 2022

EEN HEEL ZALIG KERSTFEEST EN EEN GEZEGEND

2023

Woord van de Bisschop

+ Suerard de Jong

+ Everard de Jong

Geachte aalmoezeniers,

Wanneer ik dit schrijf, vieren we het feest van Onze Lieve Vrouw van Guadalupe. In 1531 zag een Mexicaanse Indianen, Juan Diego, Maria op de heuvel Tepeyac in wat nu Mexico City heet. Zij vroeg hem naar de bisschop te gaan om hem te vragen om een kapel op deze heuvel, waar een tempel had gestaan die aan de slangengod Tonantzin van de Azteken was toegewijd. De bisschop vroeg hem terug te komen

met een teken. Op 12 dec. kwam hij inderdaad met een bijzondere onderbouwing van haar vraag: Maria voorzag hem van de meest mooie bloemen, die ze die nacht op de heuvel had laten groeien, waaronder Castilliaanse rozen, waarom de bisschop in een stil gebed had gevraagd als een teken dat de hemel hem niet in de steek zou laten bij zijn bekeringswerk. Dat was namelijk nogal moeizaam. De Spaanse conquistadores waren bij hun verovering van Mexico niet al te zachtzinnig met de bevolking omgegaan en hun schrikbewind liet weinig heel van het evangelische beeld van de zachtmoedige Jezus. Bovendien waren de Azteken ook geen lievertjes met hun mensenoffers. Maar wat er die 12e december gebeurde tartte alle voorstellingen van de bisschop bij zijn verzoek om een teken. Toen Juan Diego de cactusmantel waarin hij de bloemen had gebracht voor de ogen van de bisschop opende en de bloemen op de grond liet vallen, verscheen op deze tilma de afbeelding van Maria zoals hij haar had gezien: een veertienjarige vrouw, gekleed als een Azteekse prinses. Ze had een zwarte sjaal om, als inheems teken van haar zwangerschap (het was advent), waardoor ze nu nog patrones van het ongeboren leven is. Ze stond op de slang, was bekleed met de zon en op haar mantel stonden de sterrenbeelden van die dag, zoals ze van buiten het heelal naar

de aarde toe te zien waren (vgl. Apok. 12). De afbeelding is niet geschilderd, maar op een wonderlijke wijze op de ruwe cactusvezels terecht gekomen. Het meest wonderlijke waren nog de ogen, die precies weerspiegelden wie er in de kamer waren op het moment dat ze zich aan hen toonde. Dat mysterie is echter pas aan het begin van de vorige eeuw ontdekt, na uitvergroting van de ogen.

Deze gebeurtenis leidde ertoe dat er binnen 10 jaar tijd 6 miljoen Azteken gedoopt werden, en er een eigen doopritus nodig was om iedereen dat sacrament te kunnen geven. Deze plaats is nog steeds de grootste Maria-bedeplaats ter wereld, en het was de bestemming van de eerste pelgrimstocht van de heilige paus Johannes Paulus II.¹

We vieren binnenkort het kerstfeest. U, geachte aalmoezeniers, zo mag ik me wellicht veroorloven op te merken, lijkt wel wat op deze Franciscaanse bisschop, Juan de Zumárraga. Misschien heeft u niet direct het gevoel dat de boodschap van het evangelie echt massaal aankomt, zelfs niet bij onze katholieke militairen.

¹ Voor dit verhaal en de mantel, zie bv.

https://nl.wikipedia.org/wiki/Onze-Lieve-Vrouw_van_Guadalupe

Maar bij mijn bezoeken heb ik het afgelopen jaar gemerkt hoe u geweldig gemotiveerd bent, en uw heel specifieke persoonlijkheden op een bewonderenswaardige wijze inzet om in dit tijdsgewricht bijzonder toegewijd ons krijgsmachts-pastoraat uit te oefenen. Ik ben echt onder de indruk van uw uitstraling en goede geest! Heel hartelijk dank daarvoor! U bent precies bezig met wat de paus ons tijdens het Ad Limina bezoek heeft meegegeven: wees nabij aan God, elkaar, de gelovigen en alle ande-

ren. Zeven maal herhaalde hij dat woord: tutti. Maria, met in haar schoot Jezus, staat op het punt Hem te baren, te openbaren aan de wereld. Moge zij uw Kerst door haar mysterieuze en liefdevolle aanwezigheid zo vervullen dat deze Vredenvorst in uw hart opnieuw geboren wordt. Een heel Zalig Kerstfeest voor u en allen die u dierbaar zijn!

+ Everard de Jong
Bisschop voor de Krijgsmacht

Woord van de HKA

Het zwijgen er toe doen ...

In de tijd van verwachting kijken we tevens in de agenda's voor het komend jaar en jawel het begint al aardig vol te geraken. Voor menig een zal het komend jaar in het teken staan van een uitzending, veel oefeningen, lessen en conferenties, de Militaire Bedevaart naar Lourdes, met collegae naar Rome of ergens een symposium. En daar tussen door de gesprekken, het gewoonweg meegaan met militairen, de basis van ons werk.

In de tijd van verwachting is het ook terugkijken naar wat er is geweest. Waar de energie naar

toe gegaan is, en waar we energie hebben kunnen opdoen.

Ik bespeur steeds meer dat het gebed een grotere rol gaat spelen om mezelf op te laden. Naast het breviergebed is daar het woordeloos gebed, niet een zwijgen, maar daaraan voorbij; namelijk het luisteren wat er gebeurt om mij heen, stil worden en stil zijn en daarin volharden en zijn er zelfs momenten geweest, dat ik God bespeurde in mijn gedachten. Dan zwijg ik en hoop op briljante ingevingen. Hoop ik dat alles goed komt met wat op mijn weg

komt. Na zulk een moment besef ik wel, dat ik ook wat mag doen, moet doen. En ga mijn uiterste best doen. Maar die momenten van stil worden en zijn en volharden, zijn voor mij steeds meer nodig, omdat er zoveel woorden worden gezegd en geschreven. Taal is echter te klein om dat mysterie van de geboorte van Christus te verwoorden, voor wat er was en zijn zal.

Ik wens jullie allen een gezegend Kerstmis toe en een Zalig Nieuwjaar. •

OP MISSIE

Litouwen (Erik)

Op 21 oktober stapte ik op het vliegtuig voor een nieuw avontuur: missie Litouwen. Met positieve spanning keek ik er naar uit. Hoe zou het gaan, drie maanden van huis, en ook de spanning in de wereld, dat hield me wel bezig. Ook de kou is niet echt iets voor mij, en heb ik genoeg inspiratie voor elke zondag een bezinning? Aan de andere kant was ik erg benieuwd naar Litouwen als land, en naar de cultuur, geschiedenis en bevolking. En hoe gaat het in zo'n parate eenheid? Met een goed gevoel liet ik de familie achter, we hadden nog een verjaardag gevierd, het afscheid was emotioneel maar dan sta je plotseling op een andere kazerne. De eerste twee weken waren erg rustig, omdat

er een grote oefening aan de gang was. Ook later was er nog een grote oefening, en nu ik dit schrijf zijn de meeste mensen op verlof. Ook moesten de mensen misschien wennen aan een nieuwe Gver die halverwege erin kwam. Erg veel aanloop is er dus niet hier op de vijfde verdieping. De goede gesprekken en ontmoetingen zijn dus eerder in het voorbijgaan, bij het eten of het sporten, bij de wandelingen over het terrein, en ook bij de oefeningen die ik bezoek. Mijn droom om een keer oefenvijand te zijn was na een dag lang in de sneeuw nog niet uitgekomen! De schietoefeningen colt waren ook erg koud. En de presentaties van de afdeling robotica riepen ook weer allemaal nieuwe

contacten en gesprekken op. Evenals de show die de Limburgse Jagers hebben gegeven bij een kinderziekenhuis in Vilnius die goed bezocht werd door de bevolking.

Goede contacten heb ik met de Duitse GV, eerst was er kort een RK priester en momenteel een Lutherse dominee die groot fan van Nederland is. Toevallig was hij vlak voor zijn vertrek nog bij de Duits-Nederlandse protestantse studiedagen in Amsterdam! We hebben samen Vilnius bezocht op uitnodiging van de aartsbisschop en we waren in het noorden van het land bij de protestantse chief chaplain. Ook gaan we nog de Lutherse bisschop in Vilnius bezoeken. We hebben een aantal internationale bezinningen gedaan en plannen die ook nog voor de kerstdagen. De samenwerking met de Tsjechische GV loopt door de taal wat moeilijker, een Belgische GV is er niet. We proberen zo de eFP missie wat breder te representeren.

Door de vele contacten leer ik ook veel over het land en de geschiedenis, en mijn beeld van Europa moest ik even wat omdraaien. Deze geschiedenis uit de Baltische landen hoor je niet zoveel. Over het land zelf ben ik enthousiast: Vilnius is prachtig, Kaunas is mooi, andere steden zoals Birzai en Trakai zeker interessant. We gaan dus nog een keer terug in de zomer. Wel zien we hier veel armoede/armoedigheid. Ook Jonava met de tragische joodse geschiedenis is toch een bezoekje waard. Maar behalve Kaunas en Vilnius zijn de meeste steden eerder klein, en het landschap leeg en veel bos. De mensen zijn wat gesloten, maar niet geheel onvriendelijk. Deel van het GV werk zie ik dan ook in de excursies die we maken of die ik organiseer, om de soldaten die het willen ook wat te laten zien. Voorlopig kan ik op dit gebied nog wel vooruit. •

PERSONEEL

Erik Sengers verblijft tot eind januari 2023 bij de ingezette eenheden in Litouwen. Wie hem iets wil sturen: Aalmoezenier Erik Sengers (v 395146) 1(NLD) Det EFP, Napo 610, 3509 VP Utrecht

Marika Falke en **Maurice Lagemaat** gaan 30 januari aan de SPEC-opleiding beginnen. Veel succes! Annemiek Buijs en Marcin Fratzak hebben hun SPEC-opleiding op 27 oktober met goed resultaat afgerond.

Gerda Lasker is 13 oktober van de inzet in Slowakije teruggekeerd. Ze heeft daar een goede tijd gehad. Na enkele weken verlof te hebben genoten, pakt ze de draad van het werk te Oirschot weer op.

Niek Nijhuis gaat per 1 januari 2023 de dienst verlaten. Tijdens de Corpsdagen in november

heeft hij van het Corps aalmoezeniers afscheid genomen. We wensen hem veel succes in zijn nieuwe functie als diaken in de parochie van Coevorden.

Tijdens de Corpsdagen kregen de volgende collega's een functioneringsgratificatie: **Jacqueline van der Lee, Marco Spies, Marcel Puts** en **Niek Nijhuis**. Van harte proficiat!

Op 6 december zijn de Jeneverkruizen uitgeleerd aan mensen die 15 of meer jaar in dienst van Defensie zijn. De volgende collega's mochten de onderscheiding en de bijbehorende fles jenever in ontvangst nemen: **Suzanne Hage-naars (15 jaar), Maarten Schriks (15 jaar), Marco Spies (15 jaar), Casimir Struijk (20 jaar) en Bas Bakker (25 jaar)** – waaronder jaren als reservist). Van harte proficiat!

Steunstichtingen

AMI

Beste lezers, wapenbroeders en -zusters in geloof,
Ik maak graag gebruik van de gelegenheid om mijn gedachten en dromen hier te delen als voorzitter van AMI, de enige internationale vereniging van katholiek militair lekenapostolaat. Deze bijdrage is bedoeld om duidelijk te maken hoe belangrijk het is om betrokken te blijven bij AMI.

De start

Toen het nieuwe voorzitterschap en het uitvoerend comité in 2018 van start gingen, lag onze nadruk op het opstellen van een duidelijk visiedocument, waarin we de katholieke militair centraal stelden, wetende dat hij/zij in steeds grotere kringen van het thuisfront, zijn/haar team, de krijgsmacht, het vaderland en zelfs wereldwijd zijn/haar werk moet doen als een trouwe militair.

In deze visie heeft enerzijds de katholieke militair steun nodig om op strategisch en zelfs mondiaal niveau de persoon te kunnen zijn die het zwaard in de ene hand houdt en de bijbel in de andere hand. Organisaties en besluitvormers hebben steun nodig op het gebied van nadenken over het leger, het instrument en het gebruik vanuit het perspectief van de gelovige militair. We weten dat het strategische niveau de individuele soldaat bereikt (discussie over nucleaire afschrikking) en omgekeerd kunnen de acties van individuele soldaten het strategische niveau bereiken (Abu Ghraib), dus in onze visie is dit allemaal met elkaar verbonden.

Acties

Vanuit ons visiedocument gaven we vervolgens aan hoe belangrijk het is als AMI om meer zichtbaar te worden in acties op zowel individueel militair als strategisch niveau. Daarom hebben we een actieplan ontwikkeld. Ondanks 2 jaar COVID hebben we met de geweldige hulp van de leden belangrijke initiatieven in gang kunnen zetten:

- Lancering van de CMC-app, met de mogelijkheid om individuele katholieke militairen wereldwijd te bereiken;
- AMI-document met best practices;
- deelname aan het Forum van katholiek geïnspireerde ngo's, met speciale aandacht voor het veiligheids-perspectief;
- Regelmatig advies geven aan het Vaticaan;

Corpsdagen RKG

- Het genereren van meer herkenbaarheid en bekendheid via website, social media, testimonials, nieuwsbrieven, filmpjes over o.a. Via Crucis;
- Het reactiveren van leden en het werven van nieuwe leden;
- De Verklaring van Londen opstellen en bekend stellen. Zoiets gebeurt eens in de tien jaar;
- Vormgeven aan jaarlijkse AMI-conferenties om praktische onderwerpen te agenderen die relevant zijn voor het gewone militaire leven (bijvoorbeeld morele verwonding (moral injury): hoe te voorkomen, hoe te herkennen, wat te doen).
- Deelname aan de militaire bedevaart in Lourdes als apart zichtbare delegatie, om zo het bestaan van AMI duidelijk te maken;
- Religieuze dialoog voeren en de banden aanhalen met collega-protestantse militaire wereldwijde organisaties.

Deze lijst is niet uitputtend, maar geeft een idee dat AMI niet stoffig of alleen hoog academisch is en verre van bureaucratisch.

Ik vind het belangrijk dat we een gemeenschap zijn van gelovige militairen die de woorden van paus Franciscus vervullen: "... Militairen ... hebben de missie om te zorgen voor een veilige omgeving, zodat elke burger in vrede en sereniteit kan leven." (Algemeen publiek 30 april 2016).

We moeten dit doen in een zeer complexe wereld, in tijden vol verandering.

Verklaring van Londen

AMI analyseerde in de verklaring van Londen deze verandering vanuit een politiek, strategisch, technologisch, militair en religieus perspectief. Naar posities komen hoe katholieke concepten van vrede in militaire ervaring kunnen worden toegepast. Diverse leden hielpen bij het opstellen van dit belangrijke document op basis van interne discussies over de verschillende onderwerpen (innovaties killer robots/AI/just war just peace).

Het gebruik van een dergelijk document is misschien niet direct duidelijk, maar het maakt de positie van AMI transparant en het heeft bij voorbeeld erg geholpen na de invasie van Rusland in Oekraïne. We publiceerden een verklaring over de invasie en gebruikten de verklaring daarbij als basisdocument. Bovendien maakten we een samenvatting van de verklaring ten behoeve van individuele militairen.

De CMC-app

Veel verliep dus zoals voorzien en gepland, op volle kracht vooruit en op de goede koers (sorry ik ben een zeeman) op het moment dat COVID hard toesloeg. We hebben de storm echter doorstaan en een van de belangrijkste resultaten van AMI in haar geschiedenis gerealiseerd: de CMC-app. Deze app is er in vele talen en geeft zoveel mogelijkheden richting aan militairen, aalmoezeniers, het thuisfront, geïnteresseerden in militairen, besluitvormers enz. We staan nog maar aan het begin van het gebruik ervan.

Dromen

Mijn dromen voor de komende jaren zijn:

- doorgaan met het vinden van manieren om jonge militairen te bereiken en aan te trekken die ook AMI-conferenties willen bijwonen, helpen in werkgroepen en in het Executive Committee;
- hulp binnen landen bij het opzetten van organisaties zoals GKS en AKS (nu recent opgericht in het VK en eerste gesprekken in de VS);
- nieuwe landen interesseren om lid te worden (Slowakije deed de stap dit jaar, Ierland overweegt);
- een betere vertegenwoordiging wereldwijd;
- een evenwicht bewaren in de deelname van lekenmilitairen en aalmoezeniers; wij zijn tenslotte een lekenorganisatie!
- AMI zal in ieder geval bekend zijn binnen de wereldwijde gelovige militaire gemeenschap;
- Ik droom ook van een pool van katholieke

militairen afkomstig uit alle leden, die helpen bij al onze taken. Want als we verder willen groeien, hebben we het hele jaar door meer mensen nodig die actief betrokken willen zijn!

Conclusie

We zijn ambitieus als AMI niet voor AMI zelf. We moeten ambitieus zijn voor onze gelovige militairen, om hen te helpen bij hun belangrijke taak om vrede en veiligheid te brengen in een veranderende, complexe wereld. Tegelijkertijd hebben we samen een enorme ervaring als gelovige militairen, dus we voegen waarde toe door de hoogste niveaus te adviseren over de enorme vraagstukken over rechtvaardige oorlog, het gebruik van innovatie en andere ethische uitdagingen in het militaire domein. Voor dit alles hebben we u als lezers nodig om uw zeer gewaardeerde steun aan AMI voort te zetten en te overwegen om deze zelfs te vergroten, om zo met ons mee te gaan op een nog ambitieuzere weg. •

Matthieu J.M. Borsboom

Vice-admiraal b.d.

Voorzitter Apostolaat Militaire International (AMI)

SKVM

De SKVM ondersteunt graag!

Het lijkt een beetje uit de categorie: "er was eens..." maar de al wat langer bij de Krijgsmacht werkzame aalmoezeniers kunnen het zich wellicht nog goed herinneren.

Tot 2001 verzorgde het Katholiek Militair Vormingscentrum (KMVC) "de Vlasakkers" het Rooms Katholieke deel van het vormingswerk voor militairen. Dit gebeurde op grond van een overeenkomst die Defensie rechtstreeks sloot met de SKVM. Er bestonden in die tijd vergelijkbare overeenkomsten met de Stichting tot Steun van de Protestantse Geestelijke Verzorging bij de Krijgsmacht (SPGVK) en de Stichting Coornherthuis (SCHH), die elk een eigen vormingscentrum hadden.

Vanaf 2001 is de Geestelijke Verzorging op een andere wijze georganiseerd en sluit Defensie, zoals recentelijk, een overeenkomst met Vormingscentrum Beukbergen, waarin de verschillende denominaties samenwerken. Doordat de financiering daarmee anders is gaan lopen, ontvangt de SKVM als stichting sindsdien geen subsidie meer van Defensie. In het verleden is echter wel kapitaal opgebouwd, wat de stich-

ting weloverwogen wil inzetten voor bijdragen aan de Geestelijke Verzorging van - met name - onze Rooms-Katholieke militairen.

De stichting kent een bestuur (op dit moment 2 marineofficieren b.d. en 1 actief dienend landmacht-overste) en een adviseur (dé HKA) die verantwoordelijk zijn voor het aspect "weloverwogen" uit de vorige zin.

Bestuur en HKA willen de SKVM graag nog meer betrekken bij projecten van aalmoezeniers. Gelden uit het fonds dat de SKVM beheert zijn er namelijk om ingezet te worden en niet om in de spreekwoordelijke oude sok te blijven zitten.

Om financiële bijdragen aan jullie belangrijke werk verantwoord en eenvoudig te kunnen stroomlijnen, is een formulier ontwikkeld dat via HKA het bestuur van de SKVM bereikt. Met dat formulier kun je aangeven wat de doelstelling van het project is en welke subsidies (bijvoorbeeld van een commandant in geld of wellicht dienstvervoer etc.) en eigen bijdragen van deelnemers zijn opgenomen in de begroting. Na de eerder genoemde weloverwogen bespiegelingen van bestuur en adviseur kunnen dan snel rekening worden betaald, declaraties worden afgehandeld of, indien noodzakelijk en ruim (minimaal twee weken) van tevoren aangevraagd, voorschotten worden overgemaakt. Zoals de oplettende lezer heeft kunnen opmerken, wil het bestuur er graag alles aan doen om de beschikbare fondsen ten gunste van jullie waardevolle Vormingswerk in te zetten. Wij zien jullie aanvragen dan ook graag tegemoet. •

SMLB

Er wordt achter de schermen hard gewerkt om de inschrijving binnenkort te kunnen starten. Daartoe moet eerst het informatiemateriaal op orde zijn. Tevens wordt een aantal aanpassingen aan de website voorbereid. Verwachtbaar is dat de inschrijving in de loop van januari 2023 van start kan gaan. •

“Gods liefde is een liefde over alle grenzen. Gods liefde kan alles in het leven aan”. Dat was het thema van de pontificale Requiemviering voor alle militairen en burgerpersoneel van Defensie, die zaterdag 5 november werd gehouden in Best. Maar ook een verwijzing naar het evangelie Lucas 8, 11-17 over een weduwe die haar enige zoon verliest. En die Jezus weer tot leven wekt door te zeggen: “Jongeling, Ik zeg je: sta op!”

In zijn preek zei Krijgsmachtbisschop Mgr. De Jong: “De overledenen die we vandaag herdenken zijn inderdaad opgestaan tegen kwaad en onrecht. Dat was het ideaal waarvoor ze zelfs bereid waren hun leven te geven. Ze hebben er hun eigen toekomst hier op aarde mee op het spel gezet. Ze zijn opgestaan om mensen te verdedigen: mensen in de knel, mensen in oorlogssituaties wiens leven bedreigd wordt; vrouwen, kinderen en mannen die blootstaan aan gevaren, die groter zijn dan ze aankunnen; mensen die ze niet kenden, maar voor wie ze in grote solidariteit opgestaan en opgekomen zijn. Omdat ze hen ter harte gingen

Sta op, zegt Hij uitdrukkelijk ook tegen alle nabestaanden: het leven en sterven van je dierbare was zinvol. Zij hebben zich ingezet voor een betere wereld en hebben bijgedragen aan het levensgeluk van velen. Dat hebben ze met hun leven moeten bekopen. Dat geeft intens verdriet, maar het is voor u en ons allen ook reden om op te staan. Op te staan uit respect en dankbaarheid voor hun leven. Op te staan uit ons verdriet, om ook zelf door te gaan met het brengen van vrede en gerechtigheid. Dicht bij en ver af.

11 t/m 15 mei Militaire Lourdesbedevaart

De moeders van Jeroen Severs, gesneuveld in Irak en van Rico Bos, omgekomen in Cambodja, staken de kaarsjes aan tijdens de lichtceremonie waarbij de namen van overleden militairen en anderen voor wie het gebed was gevraagd, werden voorgelezen. Bij elke naam werd een kaarsje aangestoken.

Brigadegeneraal P. Hoefsloot en Wapenadjudant KMAR legden samen de krans aan het einde van de viering.

De Bavo Cantorij uit Haarlem, die delen zong uit het Requiem van Fauré en het koperkwintet van de fanfare “Bereden Wapens” verzorgden de muzikale omlijsting van de Heilige Eucharistie.

Na afloop van de viering kwamen gasten en nabestaanden, na drie lange Corona jaren, weer bij elkaar in de Prinsenhof voor een samenzijn. Onder het genot van een kopje koffie en een broodje was er gelegenheid om elkaar te ontmoeten en na te praten. Volgend jaar is de viering op zaterdag 4 november 2023. •

Bijzondere data 2023

(onder voorbehoud – mogelijk online)

13 januari	17.00 uur Nieuwjaarsreceptie Mil. Ordinariaat (Amsterdam)
24 februari	13.00 uur Symposium Centrum Sociale Leer (Haarlem)
14 maart	10.00 uur Regiobijeenkomst Beukbergen
15 maart	10.00 uur Regiobijeenkomst Ermelo
16 maart	10.00 uur Regiobijeenkomst Breda
6 april	11.00 uur Chrisma-Mis Voorburg
7 april	15.00 uur Kruisweg Roermond
20 april	11.00 uur Ontmoetingsdag RKGV
21 t/m 28 april	Rome-reis
11 t/m 15 mei	Militaire Lourdesbedevaart

Een hartelijke groet,
HKA Jean-Paul Thöni

Koor Requiem

COLOFON

© 2022. Dit is een uitgave van de RKGV.
Redactie Paul Vlaar Stafaalmoezenier

